Raadsvoorstel

Zaaknummer: 2101318
Steller: B. Ellens / J. Eschweiler
Datum commissie: 23 januari 2024
Datum raadsvergadering: 6 februari 2024

Portefeuillehouder: R. Assendelft/A. Helling
AOG: P. Entius / P. van der Werff
Teammanager: H. de Bruijn
E-mail: b.ellens@hoorn.nl

Onderwerp
Concretiseren centrummanagement

Agendering
Ter besluitvorming

Bijlagen

1	Advies centrummanagement binnenstad Hoorn
2	
3	
4	
5	

De raad besluit
1. te starten met een groeimodel voor centrummanagement.
2. een strategie uit te werken voor het gezamenlijk met ondernemers en vastgoedeigenaren investeren in de lokale economie, waaronder centrummanagement, en deze aan de gemeenteraad voor te leggen;
3. een exploitatiebudget beschikbaar te stellen van € 120.000 voor 2024 en dit te dekken uit de reserve stimulering lokale economie..
4. bijgevoegde begrotingswijziging vast te stellen.

Samenvatting
Om de binnenstad van Hoorn verder te ontwikkelen tot huiskamer van de stad met meer functies, is een goede samenwerking met belanghebbenden in de binnenstad noodzakelijk. Het afgelopen jaar is onderzocht op welke manier het organiserend vermogen in de binnenstad kan worden vergroot en hoe het centrummanagement het beste kan worden vormgegeven. De conclusie is dat de samenwerking het beste kan worden opgebouwd op basis van een groeimodel. Dit betekent in 2024 actiegericht starten met het inrichten van een strategisch actieteam. Dit team bestaat uit vertegenwoordigers van bewoners, ondernemers, horeca, vastgoed, cultuur en de gemeente. Het strategisch actieteam stuurt op de uitvoering van de actie-agenda binnenstad. Daarnaast onderzoekt het strategisch actieteam in 2024 hoe de samenwerking de komende jaren het beste kan worden versterkt en gefinancierd.

1. Inleiding: reden van het voorstel

Aanleiding
De gemeente Hoorn heeft in de omgevingsvisie de ambitie geformuleerd de binnenstad te ontwikkelen van kernwinkelgebied tot meer een huiskamer van de stad met meer centrumfuncties. Dit kan de gemeente niet alleen. Hiervoor is een goede samenwerking met belanghebbenden in de binnenstad noodzakelijk.

Het afgelopen jaar heeft de kwartiermaker centrummanagement onderzocht op welke manier het organiserend vermogen in de binnenstad kan worden vergroot en hoe het centrummanagement het beste kan worden vormgegeven (zie bijlage). In dit raadsvoorstel wordt op basis van die inzichten een concretisering gegeven van hoe het centrummanagement in Hoorn kan worden aangepakt.

Belang
De samenleving en het consumentengedrag veranderen sterkt. In de binnenstad komen veel activiteiten, uitdagingen en belangen samen op een relatief kleine ruimte. Een goede samenwerking tussen belanghebbenden is noodzakelijk om de binnenstad veerkrachtig te kunnen houden. En om de vastgestelde visies om te kunnen zetten in actie en daadkracht. De gemeente heeft hierin een belangrijke rol, maar kan dat niet alleen.

Centrale vraag
Op welke manier geven we vorm aan het centrummanagement?

2. Beoogd maatschappelijk resultaat
Uit het onderzoek blijkt dat er bij alle partijen (winkeliers, horeca, vastgoed, cultuur en bewoners) grote behoefte is aan meer actiegerichtheid: “Niet (alleen) praten, maar vooral doen!”. Een goede samenwerking tussen de belanghebbenden in de binnenstad leidt tot het vergroten van de actiegerichtheid.

3. Bijdrage aan de duurzaamheidsambitie
Een vitale binnenstad draagt bij aan sociale verbinding en een betere kwaliteit voor onze inwoners en bezoekers.

4. Kaders
Omgevingsvisie (vastgesteld door de gemeenteraad in 2022)
De Omgevingsvisie beschrijft de gewenste toekomst van de fysieke leefomgeving in Hoorn. Dat is de omgeving om te wonen, te werken en vrije tijd door te brengen. De Omgevingsvisie is de zogenoemde ‘stip op de horizon’ bij het uitwerken van plannen en ideeën in Hoorn.

Binnenstad in beweging – Integrale visie voor de binnenstad van Hoorn (vastgesteld door de gemeenteraad in 2016)
Integrale visie op de binnenstad waarin de koers op hoofdlijnen voor de komende jaren is uitgewerkt.

Detailhandelsnota 2020-2025 (vastgesteld door de gemeenteraad in 2021)
In de detailhandelsnota zijn de kaders gesteld voor toekomstige winkelontwikkelingen in de gemeente Hoorn. Daarnaast wordt een voorzet gedaan voor concrete acties en maatregelen.

Leegstandsverordening (vastgesteld door de gemeenteraad in 2021)
Deze verordening regelt een meldingsplicht voor panden die langer dan zes maanden leegstaan.

Coalitieakkoord 2022-2026 (2022)
In het coalitieakkoord zijn de ambities en (top)prioriteiten voor de collegeperiode 2022-2026 vastgelegd.

Motie 574 Centrummanagement (vastgesteld door de gemeenteraad in 2022)
In deze motie verzoekt de gemeenteraad het college om een raadsvoorstel voor te leggen om de taken en prioriteiten van centrummanagement vast te stellen alvorens structurele verplichtingen worden aangegaan.

Motie 647 Investeringsfonds lokale economie (vastgesteld door de gemeenteraad in 2023)
In deze motie verzoekt de gemeenteraad het college om te onderzoeken hoe een lokaal investeringsfonds door ondernemers en inwoners ingericht kan worden inclusief eventuele cofinanciering en ander samenwerkingsverbanden.

5. Argumenten

Definitie en uitgangspunten
Centrummanagement is een structureel samenwerkingsverband van publieke en private partijen dat, op basis van gelijkwaardigheid en met gezamenlijke inzet van middelen, de aantrekkingskracht en daarmee het economisch functioneren van het centrum versterkt.

De noodzaak om samen te werken in de binnenstad is de afgelopen jaren steeds duidelijker geworden, maar de samenwerking in de binnenstad was beperkt en kenmerkte zich door veel verschillende partijen en weinig samenhang en vertrouwen. Dat is een situatie van waaruit niet zomaar een organisatie voor centrummanagement ontstaat. Daarom is er een externe kwartiermaker centrummanagement gaan onderzoeken welke manier centrummanagement in Hoorn het beste kan worden vormgegeven. Hiervoor zijn onder meer gesprekken gevoerd met ongeveer zeventig betrokkenen in de binnenstad.

Relatie met overige trajecten
De inzet van de kwartiermaker staat niet op zichzelf. Naast de gesprekken over centrummanagement, heeft deze ook bijgedragen aan:
1. het ontwikkelen van de actie-agenda binnenstad als een inhoudelijke basis voor de samenwerking;
2. aanpak van de leegstand, het uitwerken van een plintenstrategie en het definiëren van het kernwinkelgebied. Omdat samenwerking hiervoor randvoorwaardelijk is, zijn deze punten onderdeel gemaakt van de actie-agenda binnenstad;
3. het opzetten van een programma Binnenstad & Waterfront om vanuit de gemeente de gewenste effecten te bereiken, zoals die door de raad in diverse beleidsdocumenten zijn verwoord.

Advies Kwartiermaker centrummanagement
De kwartiermaker centrummanagement heeft geconcludeerd (zie adviesrapport) dat voor samenwerking een gezamenlijke visie en onderling vertrouwen noodzakelijk is. Dat is een proces dat tijd nodig heeft. Het recept is: praktisch aan de slag gaan en stapje voor stapje bouwen aan vertrouwen en samenwerking. De route hiervoor is:
- Ga aan de slag!
- Doe dat binnen een gedeelde visie op de binnenstad
- Bouw vertrouwen op in elkaar
- Ga meer samenwerken met een gebiedsgerichte aanpak

Bij een gebiedsgerichte samenwerking worden aspecten van alle beleidsterreinen (economie, ruimte, verkeer, handhaving, duurzaamheid, etc.) betrokken. De gebiedsgerichte samenwerking is een beproefd concept, dat bijvoorbeeld in plaatsen als Doetinchem, Deventer, Haarlem, Oldenzaal, Gouda, Arnhem, Zwolle, Kampen en Hardenberg succesvol is gerealiseerd (Zie ook bijlage D uit het adviesrapport).

Concreet concludeert de kwartiermaker dat het voor het (éénzijdig) aanstellen van een centrummanager en/of het opzetten van een zelfstandige centrummanagementorganisatie op dit moment nog te vroeg is. Dat is een invulling die na verloop van tijd vanuit de samenwerking zou moeten ontstaan.

Strategisch Actieteam
Het is duidelijk dat samenwerking in de binnenstad geleidelijk moet worden opgebouwd. Dit start met het vormen van een Strategisch Actieteam. Dit team bestaat uit vertegenwoordigers van de verschillende sectoren in de binnenstad. De afgelopen maanden is uitgebreid gesproken met de deelnemers aan het strategisch actieteam. Allemaal erkennen ze het belang van goede samenwerking.

Het strategisch actieteam bestaat uit vertegenwoordiger(s) van:
- Ondernemers Stad Hoorn
- Hoornse Ondernemers Compagnie
- Koninklijke Horeca Nederland, afdeling Hoorn
- Cultuur Hoorn
- Vastgoed vertegenwoordiging
- Bewonerscommissie binnenstad
- Gemeente Hoorn

Rol van het Strategisch Actieteam in 2024
Het Strategisch Actieteam zorgt voor de uitvoering van de Actieagenda Binnenstad. Daarnaast stelt zij de jaarlijkse bijstelling van de actie-agenda voor. Criteria om acties op de agenda te zetten zijn:
- actiegerichtheid: hoe concreet is het?
- beleidsmatig: past de actie binnen het (gemeentelijk) beleid of visie?
- eigenaarschap: is er duidelijk wie ermee aan de slag gaat?
- middelen: zijn capaciteit en financiën geregeld?
- tijd(s)volgorde en omvang: kunnen we het aan?

De actie-agenda bestaat niet alleen uit gemeentelijk uit te voeren activiteiten, maar de agenda bevat ook acties die door andere partijen worden uitgevoerd en aan bovenstaande criteria voldoen.

De deelnemers aan het Strategisch Actieteam tekenen een convenant waarin staat dat ze:
1) zorgen voor de uitvoering van de actie agenda binnenstad voor het lopende jaar;
2) in participatie tot stand brengen van een actie-agenda voor het nieuwe jaar;
3) gezamenlijk onderzoeken hoe het centrummanagement kan worden doorontwikkeld.

Centrummanagement in de toekomst: waar werken we naartoe?
Het centrummanagement gaat zich de komende jaren, op basis van resultaten en groeiend vertrouwen, steeds verder ontwikkelen. Het is aan het strategisch actieteam om deze ontwikkeling zelf vorm te geven en met voorstellen te komen hiervoor.

De belangrijkste activiteiten op dit moment zijn:
- Uitvoering actie-agenda binnenstad
- Blijven bouwen aan vertrouwen bij de verschillende partijen
- Zorgdragen voor goede samenwerking, met gedeelde doelen
- Behartiging belangen ondernemers en vastgoed (en eventuele andere samenwerkingspartners)

Mogelijke activiteiten voor centrummanagement op langere termijn zijn:
- Gezicht en aanspreekpunt voor de binnenstad
- Aanspreekpunt voor nieuwe ondernemers
- Continu inzetten op aanpak leegstand en actief werven winkelformules
- Versterken van kennis en ondernemerschap door het aanbieden van kennissessies
- Stimuleren van samenwerking met (hoger en middelbaar) onderwijs
- Contact onderhouden met het lokale netwerk en centrummanagement in andere plaatsen
- Uitvoeren/faciliteren van een activiteitenagenda
- Promotie van de binnenstad
- Stimuleren van samenwerking in deelgebieden

Financieringsstrategie
De eerder genoemde definitie van centrummanagement gaat uit van een samenwerking op basis van gelijkwaardigheid en met gezamenlijke inzet van middelen. Het is aan het strategisch actieteam om te onderzoeken hoe en in welk tempo het centrummanagement kan doorgroeien naar een model waarin ondernemers en vastgoedeigenaren ook een financiële bijdrage leveren. Hierbij wordt een relatie gelegd met het te onderzoeken Investeringsfonds lokale economie (motie 647) en het huidige lokaal ondernemersfonds dat via de reclamebelasting wordt gevoed.

Voorbeelden van steden die het centrummanagement gezamenlijk financieren zijn: Arnhem, Deventer, Haarlem en Gouda. In Arnhem is gekozen voor het platformmodel via stichting Platform Binnenstad Arnhem. Hier worden budgetten van onder andere ondernemersvereniging City Centrum Arnhem, cultuur netwerk en vereniging van eigenaren (vastgoed) samengebracht. Het basisbudget is ongeveer € 400.000, maar komt jaarlijks hoger uit door subsidies en extra projecten. In Doetinchem is een Binnenstad Bedrijf Doetinchem, waaraan ondernemers, vastgoed en gemeente elk jaarlijks ongeveer € 145.000 bijdragen. Net als in Arnhem komt het budget jaarlijks door extra inkomsten van subsidies en projecten hoger uit.

Financiële middelen
In de begroting 2024 stond voor de jaren 2024, 2025 en 2026 ieder jaar een bedrag van € 120.000 voor investeren in de lokale economie. Via een amendement bij de begroting 2024 zijn deze bedragen in een nieuwe reserve Stimulering lokale economie gestort. Voorstel is om € 120.000 voor 2024 uit de reserve te onttrekken en dit bedrag te gebruiken voor:

- ondersteuning van de samenwerking van het strategisch actieteam:
  dit betreft onder meer: locatiehuur, onkostenvergoedingen, catering, verslaglegging, organisatie participatiebijeenkomst(en) voor actie-agenda 2025;
- bijdragen in het onderzoek naar gezamenlijke financiering van het centrummanagement.
  Hieronder valt onder meer het organiseren van werkbezoeken aan centrummanagementorganisaties in andere steden, inhuren van deskundigen en doen van onderzoek naar mogelijke (project)subsidies;
- onderzoek te (laten) doen naar investeringsfonds lokale economie,
  dit betreft de uitvoering van motie 647;
- Bijdragen aan de kosten voor een coördinator centrummanagement.

Zoals eerder aangegeven wordt in 2024 in samenwerking met de partners onderzocht hoe, in welke mate en in welk tempo ondernemers en vastgoedeigenaren ook een financiële bijdrage kunnen leveren. Het beschikbaar gestelde budget voor 2024 is bedoeld om het centrummanagement op gang te helpen.

6. Maatschappelijk draagvlak en participatie

Om een beeld te krijgen van de situatie in Hoorn is met ongeveer 70 betrokkenen gesproken. Dit zijn ondernemers (zelfstandige winkels en filiaalbedrijven), vastgoed eigenaren van binnen en van buiten Hoorn, vertegenwoordigers van cultuur (onder andere bibliotheek, Westfries Museum) en haven (Watertaxi). Zo is een netwerk in de binnenstad opgebouwd. Daarnaast is gesproken met Koninklijke Horeca Nederland Hoorn, Cultuur Hoorn, Hoornse Straatjes, Grote Noord, Kleine Noord, Hoornse Ondernemers Compagnie en Lokaal Ondernemers Fonds.

Er is met deze gesprekspartners verbinding gemaakt en een netwerk opgebouwd. Vanuit deze gesprekken is de aanpak voor het strategisch actieteam stap voor stap geïntroduceerd. De deelnemers aan het strategisch actieteam hebben aangegeven dat goed samenwerken van groot belang is en geven aan graag deel te nemen aan het strategisch actieteam.

7. Financiële gevolgen

Dit voorstel heeft geen financiële gevolgen voor het begrotingsresultaat.

8. Communicatie

De communicatie van dit besluit verloopt via de gebruikelijke communicatiekanalen.

Daarnaast delen de leden van het strategisch actieteam de nieuwe manier van samenwerken ook met hun achterban.

9. Realisatie

Het Strategisch Actieteam start in 2024, na een voorbereidende bijeenkomst in 2023 met het tekenen van het convenant. Daarna voert het strategisch actieteam de actie-agenda uit en werken ze de plannen voor de doorontwikkeling van het centrummanagement verder uit.

Tijdlijn 2024:

Hoorn, 19 DEC. 2023

het college van burgemeester en wethouders van Hoorn,

de secretaris, de burgemeester